

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง ชื่อหรืออาการสำคัญของโรคจากการประกอบอาชีพ

พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อหรืออาการสำคัญของโรคจากการประกอบอาชีพ พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อหรืออาการสำคัญของโรคจากการประกอบอาชีพ พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อหรืออาการสำคัญของโรคจากการประกอบอาชีพ พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๔ กำหนดให้โรคหรืออาการสำคัญดังต่อไปนี้เป็นโรคจากการประกอบอาชีพ

(๑) โรคหรืออาการที่เกิดจากตะกั่วหรือสารประกอบของตะกั่ว หมายถึง โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผลเนื่องมาจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพที่สัมผัสตะกั่วหรือสารประกอบของตะกั่ว ทั้งนี้ ต้องไม่เกิดจากโรคหรือภาวะอื่นใดที่มีลักษณะอาการคล้ายคลึงกัน โดยมีอาการสำคัญดังต่อไปนี้

(๑.๑) กรณีที่มีอาการผิดปกติเฉียบพลัน จะมีอาการปวดศีรษะ อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร ปวดกล้ามเนื้อ คลื่นไส้อาเจียน ปวดท้องอย่างรุนแรง ท้องผูก มีภาวะซีด มีอาการความผิดปกติของหลอดเลือด ความคิดสับสน ชัก หหมดสติ และอาจถึงขั้นเสียชีวิต

(๑.๒) กรณีที่มีอาการผิดปกติเรื้อรัง จะมีอาการอ่อนเพลีย ปวดข้อ หรือปวดกล้ามเนื้อ มีภาวะซีด มีอาการชาข้อมือ ข้อเท้าตก

(๒) โรคหรืออาการที่เกิดจากฝุ่นซิลิกา หมายถึง โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผลเนื่องมาจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพที่สัมผัสฝุ่นซิลิกา ทั้งนี้ ต้องไม่เกิดจากโรคหรือภาวะอื่นใดที่มีลักษณะอาการคล้ายคลึงกัน โดยมีอาการสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๒.๑) เหนื่อยง่าย ไอ อาจมีความผิดปกติของภาพรังสีทรวงอก ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีภาวะหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต อันอาจเป็นอาการของโรคซิลิโคสิส (Silicosis)

สำหรับโรคซิลิโคสิสเฉียบพลัน จะมีอาการไข้ ไอ มีเสมหะ เหนื่อยง่าย ในรายที่มีอาการรุนแรง จะมีภาวะหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต

(๒.๒) ไอเรื้อรัง บางครั้งอาจไอเป็นเลือด หอบเหนื่อย เจ็บหน้าอก น้ำหนักลด อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร หรืออาการอื่นใดที่เข้าได้กับโรคมะเร็งปอด (Lung cancer) หรือมีอาการอื่นใดที่เกิดจากการแพร่กระจายของมะเร็งไปยังอวัยวะหรือระบบต่าง ๆ อันอาจเป็นอาการของโรคมะเร็งปอด (Lung cancer)

(๓) โรคหรืออาการที่เกิดจากภาวะอับอากาศ หมายถึง โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผลเนื่องมาจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพอยู่ในที่อับอากาศตามที่กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานกำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่เกิดจากโรคหรือภาวะอื่นใดที่มีลักษณะอาการคล้ายคลึงกัน โดยจะมีอาการหายใจเร็ว หอบเหนื่อย แน่นหน้าอก ปวดศีรษะ วิงเวียน คลื่นไส้ อาเจียน สับสน ชักหมดสติ หัวใจเต้นผิดปกติ และอาจถึงขั้นเสียชีวิต อันอาจเป็นอาการของโรคจากการขาดออกซิเจนหรือได้รับแก๊สพิษ เช่น ไฮโดรเจนซัลไฟด์ คาร์บอนมอนอกไซด์ เป็นต้น

(๔) โรคหรืออาการที่เกิดจากแอสเบสตอส (แร่ใยหิน) หรือโรคมะเร็งที่เกิดจากแอสเบสตอส (แร่ใยหิน) หมายถึง โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผลเนื่องมาจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพที่สัมผัสแอสเบสตอส (แร่ใยหิน) ทั้งนี้ ต้องไม่เกิดจากโรคหรือภาวะอื่นใดที่มีลักษณะอาการคล้ายคลึงกัน โดยมีอาการสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๔.๑) เหนื่อยง่าย ไอ เจ็บหน้าอก ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการเหนื่อยมากขึ้นกว่าปกติ ทำให้มีภาวะหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต อันอาจเป็นอาการของโรคแอสเบสโตสิส (Asbestosis)

(๔.๒) เหนื่อยง่าย อันอาจเป็นอาการของภาวะเยื่อหุ้มปอดหนากระจ่าย (Diffuse pleural thickening) หรือภาวะปื้นเยื่อหุ้มปอด (Pleural plaque)

(๔.๓) เหนื่อยหอบ เจ็บหน้าอก ไข้ น้ำหนักลด อ่อนเพลีย หรืออาการอื่นใดที่อาจเป็นอาการของโรคมะเร็งเยื่อหุ้มปอด รวมถึงอาการอื่นใดที่เกิดจากการแพร่กระจายของมะเร็งไปยังอวัยวะหรือระบบต่าง ๆ อันอาจเป็นอาการของโรคมะเร็งเยื่อหุ้มปอด (Malignant pleural mesothelioma)

(๔.๔) ไอเรื้อรัง บางครั้งอาจไอเป็นเลือด เหนื่อยหอบ เจ็บหน้าอก น้ำหนักลด อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร หรืออาการอื่นใดที่เข้าได้กับโรคมะเร็งปอด (Lung cancer) หรือมีอาการอื่นใดที่เกิดจากการแพร่กระจายของมะเร็งไปยังอวัยวะหรือระบบต่าง ๆ อันอาจเป็นอาการของโรคมะเร็งปอด (Lung cancer)

(๕) โรคหรืออาการที่เกิดจากพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช หมายถึง โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผลเนื่องมาจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพที่สัมผัสสารกำจัดศัตรูพืช ทั้งนี้ ต้องไม่เกิดจากโรคหรือภาวะอื่นใดที่มีลักษณะอาการคล้ายคลึงกัน โดยมีการแบ่งประเภทสารกำจัดศัตรูพืช และมีอาการสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๕.๑) สารกำจัดแมลง กลุ่มออร์กาโนฟอสเฟตหรือคาร์บาเมต จะมีการหายใจหอบเหนื่อย หอบถี่ หอบแรง ไอมีเสมหะมาก ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ถ่ายเหลว เหงื่อออกมาก น้ำลายไหลมาก น้ำตาไหลออกมาก หัวใจเต้นช้าหรือหัวใจเต้นผิดปกติ รุนแรงตามัว ปัสสาวะรดกล้ามเนื้อส่วนล่าง กล้ามเนื้ออ่อนแรง ชัก สับสน ซึม และหมดสติ บางรายอาจมีอาการทางจิตเวช ได้แก่ ซึมเศร้า สูญเสียความจำ กรณีรุนแรงอาจมีอาการของภาวะน้ำท่วมปอด ภาวะหายใจล้มเหลว จากกลไกที่ใช้ในการหายใจอ่อนแรง มีอาการตัวเขียว หายใจตามมา และอาจถึงขั้นเสียชีวิต

(๕.๒) สารกำจัดวัชพืช

(๕.๒.๑) สารพาราควอต หากสัมผัสทางผิวหนังและดวงตา จะมีการระคายเคืองตา แสบตา ตาอักเสบ เกิดแผลที่กระจกตา ผิวหนังเป็นผื่นแดง แสบผิวหนัง เป็นตุ่มน้ำ ผิวหนังและเล็บเปลี่ยนสี หากหายใจเอาสารนี้เข้าไป จะมีการแสบคอ แสบจมูก ไอ แน่นหน้าอก วิงเวียน ปวดศีรษะ ไข้ ซึม ในรายที่มีอาการรุนแรง จะมีปัสสาวะออกน้อยลงจากภาวะไตวายเฉียบพลัน มีอาการของภาวะตับอักเสบ มีอาการของปอดอักเสบหรือแผลเป็นในปอด มีอาการของภาวะน้ำท่วมปอด เหนื่อยหอบ หายใจลำบาก หายใจเร็ว มีภาวะตัวเขียว ภาวะหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต

(๕.๒.๒) สารไกลโฟเสต หากสัมผัสทางผิวหนังและดวงตา จะมีการระคายเคืองตา แสบตา ผิวหนังเป็นผื่นแดง แสบผิวหนัง อาจเกิดผิวหนังไหม้ (Chemical burn) โดยระยะแรก จะมีการบวม เป็นตุ่มน้ำและแตกเป็นแผลได้ หากหายใจเอาสารนี้เข้าไป จะมีการแสบคอ แสบจมูก ไอ แน่นหน้าอก ในรายที่มีอาการรุนแรง จะมีภาวะเลือดเป็นกรด (Metabolic acidosis) หายใจเร็ว หัวใจเต้นผิดปกติ ความดันโลหิตตก มีอาการของภาวะตับอักเสบ มีปัสสาวะออกน้อยลงจากภาวะไตวายเฉียบพลัน หรือมีอาการของภาวะน้ำท่วมปอด หรือมีอาการของปอดอักเสบ ภาวะหายใจล้มเหลว ชัก หมดสติ และอาจถึงขั้นเสียชีวิต

(๕.๓) สารกำจัดเชื้อรา

(๕.๓.๑) สารเอทธิลีนบิสไดไทโอคาร์บาเมต หากสัมผัสทางผิวหนัง จะมีการระคายเคืองบริเวณที่สัมผัส เกิดผิวหนังอักเสบ มีอาการระคายเคืองตาทำให้เกิดเยื่อตาอักเสบ หากหายใจเอาสารนี้เข้าไป จะมีการระคายเคืองหรือการอักเสบของจมูก คอ และหลอดลม นอกจากนี้ อาจมีอาการปวดศีรษะ เวียนศีรษะ อ่อนแรง เกิดอาการชัก และหมดสติได้

(๕.๓.๒) กลุ่มเบนซิมิดาโซล หากสัมผัสทางผิวหนัง จะมีการระคายเคืองบริเวณที่สัมผัส เกิดผิวหนังอักเสบ มีอาการระคายเคืองตา หากหายใจเอาสารนี้เข้าไป จะมีการระคายเคืองจมูก ระคายเคืองคอ ผู้ป่วยบางรายอาจมีอาการวิงเวียน ปวดศีรษะ เชื่องซึม หรืออาจมีเอนไซม์ตับผิดปกติ

(๖) โรคหรืออาการที่เกิดจากรังสีแตกตัวหรือจากรังสีชนิดก่อไอออน หมายถึง โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผลเนื่องมาจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพที่ได้รับหรือสัมผัสรังสีแตกตัว

หรือรังสีชนิดก่อกำเนิดอื่น ทั้งนี้ ต้องไม่เกิดจากโรคหรือภาวะอื่นใดที่มีลักษณะอาการคล้ายคลึงกัน โดยมีอาการสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๖.๑) กรณีที่มีอาการผิดปกติเฉียบพลันจากรังสี (Acute Radiation Syndrome; ARS) มี ๓ กลุ่มอาการ ได้แก่ กลุ่มอาการทางระบบโลหิต (Hematopoietic type) จะมีอาการอ่อนเพลีย ไม่มีแรง มีไข้ เลือดออกง่ายและหยุดยาก หรือกลุ่มอาการระบบทางเดินอาหาร (Gastrointestinal type) จะมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน เบื่ออาหาร ปวดท้อง ท้องเสีย ถ่ายเป็นเลือด หรือกลุ่มอาการระบบประสาทส่วนกลาง (Neurovascular type) จะมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ภาวะรู้คิดบกพร่อง ระดับความรู้สึกตัวลดลง และอาจถึงขั้นเสียชีวิต

(๖.๒) กรณีที่มีอาการบาดเจ็บเฉพาะที่จากรังสี (Local Radiation Injury; LRI) จะมีอาการผื่นแดง อาการบาดเจ็บทางผิวหนัง (Cutaneous Radiation Injury; CRI) อาการผิวหนังแดง มีตุ่มน้ำ หรือบาดแผลตามผิวหนังหรือผิวหนังไหม้บริเวณที่สัมผัสกับรังสี และอาจถึงขั้นเสียชีวิต

(๖.๓) กรณีที่มีอาการที่เกิดในระยะยาว (Late effect) โดยจะเป็นผลข้างเคียงที่ไม่ขึ้นกับปริมาณรังสีที่ได้รับ ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็ง เช่น มะเร็งเม็ดเลือดขาว เนื้องอกในสมอง กรณีหญิงตั้งครรภ์เป็นผู้สัมผัส อาจมีความผิดปกติทางพันธุกรรมหรือระบบสืบพันธุ์ แท้ง และทารกในครรภ์อาจมีความผิดปกติทางร่างกายหรือพันธุกรรม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

พัฒนา พร้อมพัฒน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข